

Verslag van het ministerie van Justitie en Veiligheid van de reacties van de internetconsultatie van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van de Alcoholmeter als controlemiddel om toezicht te houden op de naleving van een alcoholverbod (Alcoholmeter)

Internetconsultatie van 16 februari 2021 tot en met 27 april 2021

1. Inleiding

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft het bovengenoemd conceptwetsvoorstel in de hierboven vermelde periode opengesteld voor openbare internetconsultatie. Doel van deze consultatie was burgers en organisaties te informeren over de in voorbereiding zijnde wetgeving en hen de gelegenheid te bieden een reactie te geven op het voorstel.

De internetconsultatie heeft zes openbare reacties opgeleverd. Er zijn drie reacties ontvangen van individuele burgers, en reacties van Stichting Fonds Slachtofferhulp, de Gemeente Goeree-Overflakkee en de Nederlandse Orde van Advocaten. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft ook een adviesaanvraag ontvangen in de formele consultatieronde en heeft haar advies ook via internetconsultatie ingediend.

Hieronder wordt op hoofdlijnen verslag gedaan van de ingediende reacties. Dit verslag bevat ook in hoofdlijnen de inhoudelijke respons van het ministerie van Justitie en Veiligheid op die reacties. Voor een inhoudelijke reactie op alle adviezen die over dit wetsvoorstel zijn uitgebracht wordt verwezen naar de adviesparagraaf in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

2. Hoofdlijnen van de consultatiereacties en de verwerking daarvan

Stichting Fonds Slachtofferhulp, de Gemeente Goeree-Overflakkee en twee individuele burgers geven aan positief te zijn over het wetsvoorstel. De Gemeente Goeree-Overflakkee stelt ter verduidelijking de vraag of de Alcoholmeter is gekoppeld aan een voertuig waar de betrokkene zich in / op verplaatst. Een individuele burger stelt daarnaast de vraag of de Alcoholmeter in zowel nieuwe als oude auto's kan worden toegepast.

In reactie hierop wordt opgemerkt dat de Alcoholmeter niet is gekoppeld aan een voertuig. De Alcoholmeter wordt bevestigd rondom de enkel van de drager en meet op deze manier via het zweet het alcoholgebruik. De Alcoholmeter houdt bijvoorbeeld niet de locatie van de drager bij. Wel maakt de Alcoholmeter het moeilijker dan bij de periodieke bloed- of urinecontroles om ongemerkt alcohol te nuttigen en dus om met alcohol achter het stuur te stappen. In dat opzicht kan het alcoholverbod in combinatie met de Alcoholmeter worden beschouwd als een alternatief voor het alcoholslot (dat wél in een voertuig werd bevestigd). Het alcoholverbod in combinatie met het toezicht door de Alcoholmeter kan bovendien in bredere zin bijdragen aan het verminderen van de alcoholafhankelijkheid en daarmee de kans dat personen (opnieuw) met te veel drank op achter het stuur gaan zitten. Het probleem wordt hiermee bij de basis aangepakt.

Stichting Fonds Slachtofferhulp is positief over het wetsvoorstel en ziet de inzet van de Alcoholmeter ook als middel om rijden onder invloed (deels) tegen te gaan. Stichting Fonds Slachtofferhulp hecht eraan te benadrukken dat de Reclassering, naast het controleren of iemand zich aan een alcoholverbod houdt, een belangrijke rol kan spelen bij de aanpak van de verkeersveelplegers door te adviseren over de persoon van de verdachte aan het Openbaar Ministerie bij verkeerszaken die voor de strafrechter komen. Dit belang wordt door het Ministerie van Justitie en Veiligheid onderschreven.

In de consultatieversie van het wetsvoorstel stond in de voorgestelde wettekst het begrip "toezicht door gebruikmaking van een technisch hulpmiddel" opgenomen. In twee van de individuele reacties is opgemerkt dat het begrip "alcoholmeter" of het begrip "technisch hulpmiddel" (te) ruim kan worden geïnterpreteerd en de mogelijkheid openlaat dat in de toekomst ook andere technische hulpmiddelen dan de Alcoholmeter worden ingezet. Ook het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Rechtspraak hebben hier bij de formele consultatie zorgen over geuit. Naar aanleiding van deze adviezen is de wettekst aangescherpt. Door toe te voegen dat het technisch hulpmiddel metingen uitvoert *via het huidoppervlak* is de term nader afgebakend en wordt ook uitgesloten dat op grond van de voorgestelde regeling op een later moment bijvoorbeeld computerchips onderhuids of in de

bloedbaan als technisch hulpmiddel kunnen worden ingezet. Door de plaats van regeling is de potentiële inzet van een technisch hulpmiddel sowieso beperkt tot toezicht op een verbod op gebruik van alcohol of van verdovende middelen. Het alcoholverbod en het middelenverbod zijn namelijk in de wettekst aan elkaar gekoppeld, alsook de verplichting om medewerking te verlenen aan de controle van beide verboden. Door deze koppeling is de potentiële inzet van technische hulpmiddelen beperkt tot het toezicht op de naleving van een alcohol- of middelenverbod.

Tot slot heeft de Nederlandse Orde van Advocaten enkele bedenkingen ten aanzien van (de onderbouwing van) de noodzaak en effectiviteit van de invoering van de Alcoholmeter. Dit advies heeft geleid tot meerdere aanvullingen in de memorie van toelichting ten aanzien van de onderbouwing van de noodzaak, proportionaliteit, de betrouwbaarheid en de effectiviteit van de Alcoholmeter. In de memorie van toelichting wordt in meer detail beschreven wat deze aanvullingen precies inhouden. Daarnaast heeft het advies geleid tot het uitvoeren van een aanvullende gegevensbeschermingseffectbeoordeling (*Data Protection Impact Assessment*). Naar aanleiding van de resultaten daarvan zijn verbeteringen in de gegevensbescherming doorgevoerd. Een belangrijke verbetering is dat enkel de reclassering de ontcijferingssleutel heeft om de gegevens van de Alcoholmeter tot een natuurlijk persoon te kunnen herleiden.

3. Vervolgtraject

Het wetsvoorstel is inmiddels aanhangig gemaakt bij de Afdeling advisering van de Raad van State. Nadat de Afdeling advisering haar advies heeft uitgebracht zal het wetsvoorstel (tezamen met de reactie van de regering op dat advies) aan de Koning worden aangeboden om te worden ingediend bij de Tweede Kamer.